

tuinspiegel

Tuinbouwvereniging Buytentwist

November 2025

jaargang 62

Belangrijke data

Bestuurs- vergaderingen

12 december
7 januari

Nieuwjaarsborrel

10 januari

In dit nummer o.a.

- (On)kruiden,
die je vroeger niet zag
- De libellen van
Buytentwist

Experiment

Ik werd/word regelmatig aangesproken, omdat er in onze tuin een a4-tje hangt met "experiment".

Hoe zit dat?

In het blaadje van de AVVN stond een oproep om mee te doen met een experiment om verschillende gewascombinaties te testen met tuinbonen.

Nou ja, dan ben ik meteen enthousiast, nieuwsgierig als ik ben! Het had ook nog te maken met natuurlijk tuinieren...meteen was ik om!

Ik heb me aangemeld en ontving zaden van tuinbonen en bietjes. Ik moest een strook met tuinbonen en bieten combineren en een strook tuinbonen met een keuzegewas. Ik koos voor klimcourgette.

Je noteert in dit experiment wanneer je zaait, je telt en meet de bonenplanten, je kunt de bladluizen en natuurlijke vijanden tellen, je kunt de bestuivers tellen, je telt de peulen en de bonen en je geeft informatie over je moestuin door. Het is best wel een werkje en je moet van alles bijhouden. Dat mag op papier, je krijgt deze over de post, of digitaal. Ik ben nog van het papier.

Met dit experiment krijgen ze goede informatie vanuit het hele land, met verschillende combinaties en verschillende grondsoorten.

Het is het tweede jaar dat ik meedoe.

Het is een vijfjarig onderzoeksprogramma waarin meer dan 70 wetenschappers en 25 akkerbouwers samenwerken.

Centraal staat gewasdiversiteit: het combineren van verschillende gewassen op één akker, bijvoorbeeld door strokenteelt. Dit bevordert de biodiversiteit op de akkers en kan ons helpen minder afhankelijk te worden van pesticiden.

Vorig jaar was het een heel nat seizoen en nu weer een heel droog seizoen.

Ik ben benieuwd naar de resultaten.

Voor meer info en straks ook de resultaten, kun je een kijkje nemen op de volgende site: <https://cropmix.nl/moestuinmix/>

Monique van der Lee B05

Coverfoto : Frans Manger

ALGEMENE INFORMATIE

(BIJ VOORKEUR BENADEREN VIA E-MAIL, SLECHTS IN NOOD PER TELEFOON!)

BESTUUR :

VOORZITTER

Hetty Karman, A06

TEL.: 06-15036180,
EMAIL: VOORZITTER@BUYTENTWIST.NL

PENNINGMEESTER

Coen Mijnlief,

TEL.: 06-10944457,
EMAIL: PENNINGMEESTER@BUYTENTWIST.NL

SECRETARIS

Wim van Midwoud, A28

TEL.: 06-46094540,
EMAIL: SECRETARIS@BUYTENTWIST.NL

BESTUURSLEDEN

Yvonne Clason, A34

REDACTIE TUINSPIEGEL
TEL.: 023-5263438,
EMAIL: Y.CLASON@KPNMAIL.NL

Dick Melman, A07

COMMISSIE NATUURLIJK DOEN!
AANSPEK PUNT WERKGROEP
INSECTENTUIN
TEL.: 023-5259469

Barbara Meijer, B01

AANSPEK PUNT WERKGROEPEN,
WERKBEURTEN,
COORDINATIE TUIN - EN
OPSTALCOMMISSIE, TOC
TEL.: 06-5244 6197,
EMAIL: TOC@BUYTENTWIST.NL

Frans Manger, B15

WEBMASTER,
TUINUITGIFTE
TEL.: 06-36121100,
EMAIL: FRANS.MANGER@GMAIL.COM

TAKEN COMPLEXBEHEER

Joop van Turnhout, A41

TAXATIECOMMISSIE
TEL.: 06-83213616
EMAIL: COMPLEXBEHEER@BUYTENTWIST.NL

PLANNING WERKBEURTEN

Christine Vlamings, B03

TEL.: 06-10401330,
EMAIL: WERKBEURT@BUYTENTWIST.NL
VOOR OVERZICHT WERKMEESTERS:
WEBSITE WWW.BUYTENTWIST.NL

BANKREKENING VAN DE VERENIGING

NL83 TRIO 0379447703
T.N.V. PENNINGMEESTER
BUYTENTWIST
TE OVERVEEN

ADRES BUYTENTWIST

BLOEMENDAALSEWEG 185C,
2051 GA OVERVEEN,
EMAIL: INFO@BUYTENTWIST.NL

REDACTIE TUINSPIEGEL

Yvonne Clason, A34
Frans Manger, B15
Astrid Kruisheer, A28

EMAIL: Y.CLASON@KPNMAIL.NL

Herfst.

Op zaterdag 20 september jl. hebben we een oogstborrel gehad, gecombineerd met een bijzondere ALV. Dat laatste was noodzakelijk i.v.m. een statutenwijziging die doorgevoerd moet worden.

Ondanks het matige weer was de opkomst zeer goed en is de ALV ook goed verlopen.

De voorgestelde statutenwijziging en het nieuwe Huishoudelijk Reglement zijn unaniem goedgekeurd, dus daar kunnen we als bestuur mee verder.

Na afloop van het zeer formele gedeelte was tijdens de oogstborrel tijd ingeruimd voor het bekendmaken van de winnaar van de Lambert Dijkhuizen trofee (zie verderop in dit nummer) en de nieuwkomer van het jaar. Bij het bepalen van de beste nieuwkomer is de mening van de TOC voor het bestuur heel erg belangrijk. Zij beoordelen jaarlijks een aantal malen de tuinen op de staat van onderhoud. In de communicatie hierover is niet alles helemaal vlekkeloos verlopen. Kortom: er is een misverstand geweest. Ik wil zeer nadrukkelijk niemand ook maar ergens de schuld van geven, maar uiteindelijk is er niemand gekozen tot nieuwkomer van het jaar. Als alternatief is er toen voor gekozen om alle nieuwkomers een attentie te geven. Tijdens de uitreiking is dat door sommigen ervaren als “we doen het eigenlijk niet zo goed”. Dat is uiteraard niet zo en ook nooit de bedoeling geweest en het spijt me dat ik deze indruk heb gewekt.

In de bestuursvergadering van oktober hebben we e.e.a. geëvalueerd en zijn we tot de volgende keuze gekomen: ieder kandidaat-lid dat definitief lid wordt krijgt een attentie, de prijs voor de beste nieuwkomer vervalt, vanwege de soms verschillende tuinen waarmee kandidaatleden starten. Dit najaar waren dat Bloembollen.

Voor de prijs zelf gaan we nog iets bedenken.

Nu het zeer actieve teeltseizoen een beetje ten einde loopt, is het vooral kool wat ik kan oogsten in mijn tuin.

Dahlia's en cosmea geven nog een beetje kleur aan het geheel.

Het is weer tijd om te snoeien, schoon te maken en op te ruimen.

Ik wens jullie veel genoeg bij het plannen maken voor volgend jaar.

het onderhoud aan opstellen

en wat er verder nog moet gebeuren op de tuin.

Hetty Karman

Voorzitter Buytentwist.

Tips voor de late herfst en winter.

Eerst nog even een correctie: Het telnummer van de Mobiele Slijperij, dat ik in de vorige tuinspiegel gaf was niet correct; Het juiste nummer is : 06-45686267 (alleen overdag bereikbaar).

De rust is weergekeerd voor tuin en tuinder na een tuinjaar vol groei, bloei en oogst.

Er is weinig daglicht nu, de zon staat laag en geeft weinig warmte. Tijd dus om achterover te leunen, naar binnen te keren, de oogst te verwerken, op je gemak nog wat tuinklussen te doen en vooral: terug- en vooruit te kijken.

Hieronder tref je tips voor de late herfst en winter aan; Het is een eigen selectie uit websites en tuinboeken.

Op onder deze tekst genoemde websites kun je terecht voor meer tips en ook algemene informatie.

December

In deze donkere dagen valt het werk op de tuin stil.

Als je er nog niet aan toe kwam kun je eventueel, als het niet vriest, nu nog wel klussen doen, waar je niet aan toe kwam, zoals fruitbomen en -struiken aanplanten. Knoflooktenen en bloembollen kun je ook poten. Zorg, dat je de grond hebt beschermd met een mulchlaag, dat kan ook nu nog. Zo nodig (vorst, sneeuw) kun je de vogels in dit koude en donkere jaargetijde bijvoeren. Vogelbescherming verkoopt biologisch vogelzaad.

Er is nu tijd om terug te kijken en plannen te maken. Welke lessen zijn er te trekken uit het vorig seizoen? Wat zijn je plannen voor volgend jaar? Maak een tuinplan, met aandacht voor wissel- en combinatieteelt.³ Poot je aardappelen in 2026 in het middelste vak. Kool vraagt ook veel van de bodem, en mag daarom met tussenpozen van 5-6 jaar op dezelfde plek geteeld worden. Dit om knolvoet te voorkomen.

Knolvoet is een erg besmettelijke schimmel, die zich in de bodem nestelt en zich thuis voelt in een natte en zure bodem, temperaturen van 20 graden.

Hij tast de wortels aan van koolplanten.

Een goede vruchtwisseling, goede drainage en het strooien van kalk werken preventief.

Het is nu ook de tijd om (biologische) zaden te bestellen. Kijk eerst goed welke bruikbare zaden je nog hebt en twijfel je, dan kun je zo nodig een kiemttest doen.

Dat gaat zo: leg ongeveer 20 zaden op een vel vochtig keukenpapier, vouw het dubbel en bewaar in een gesloten plastic zak of bak bij kamertemperatuur. Controleer dagelijks op kieming en vochtigheid na een dag of drie. Hoe ouder het zaad, des te langzamer het ontkiemt.

Vraag je je af, waar je biologische zaden kunt vinden, op www.zaadgoed.nl² vind je naast veel nuttige info over zaden, ook een handige lijst met telers/verkopers van biologische zaad.

Als je hier nog niet aan toe kwam is dit ook de tijd voor verzorging van je tuingereedschap en op een mooie dag de opstellen. Vergeet niet de ruiten van je kas schoon te maken, dat scheelt een klap licht voor jouw winterkasteelt!

Snoei tussen half december en half januari de takken van de druif op 2 knoppen.

Snoei je daarna, dan geeft dit in een zachte winter kans op "bloeden", omdat de sapstromen dan op gang zijn gekomen.

Januari

(Klein)fruit kun je nu verzorgen. Maak of houdt een boomspiegel vrij, geef compost. En breng een dikke mulchlaag aan, tegen onkruid en ter bescherming van de wortels. Bij vorstvrij weer kun je de struik verjongen door oude en kruisende takken weg te snoeien. Kijk op de website van Velt¹ voor meer informatie over fruitsnoei in de winter bij diverse fruitsoorten.

En check de Buytentwist nieuwsbrief voor datum en tijdstip van de workshop fruitbomensnoei. Zorg, dat je grote snoeiklussen tijdig afgerond hebt, zodat (vroege) vogels in alle rust een broedplaats kunnen kiezen.

Februari

Er is nu meer daglicht, de zon komt terug. En als er geen vorst in de grond zit, dan wordt het tijd om de bodem voor te bereiden op zaaien. De permaculturisten onder ons zullen hooguit het gemulchte materiaal opzij schuiven om opwarming van de grond te faciliteren. Groot voordeel van mulchen is, dat het bodemleven en de bodemprocessen met rust worden gelaten.

Spit je toch liever, overweeg dan om dit in elk geval met een spitvork te doen en liefst alleen om te woelen met een woelvork; het brengt evengoed luchtigheid en laat de eerste zonnewarmte beter doordringen, maar spaart het bodemleven.

Het eerste zaad (spinazie, tuinboon) kan al dan niet vorgezaaid de grond in. Het seizoen gaat weer beginnen!

Websites

- ¹ www.velt/nu/hoe-snoei-je-een-fruitboom
- ² www.zaadgoed.nl
- ³ www.moesmeisje.nl/combinatieteelt-in-de-moestuyn
- www.groei.nl/tuinkalender (de website van tijdschrift Groei en Bloei)
- www.velt.be
- www.avvn/natuurlijk-tuinieren

Herma Wiers

Tuinspiegel november 2025

Groentebijbel

Inmiddels is afgelopen september Groentebijbel deel 2 verschenen bij Uitgeverij Carrera Culinaire. Schrijfster en samensteller is Welmoed Bezoen, die al meerdere kookboeken op haar naam heeft staan. Na als chef-pâtissier bij een tweesterren! restaurant gewerkt te hebben, is zij, met een schat aan trucs en technieken, zich volledig gaan richten op groenten. Het resultaat is deze Groentebijbel 2, met meer 220 recepten. Hartige taarten, dips, gefrituurde snacks, ingemaakte groenten en zelfs desserts! Uitgeverij Carrera Culinaire, 34,99, ISBN 9789048870608, Digitaal 19,99, ISBN 9789048870615

Moestuinplanners

Superhandig, een moestuinplanner voor het nieuwe seizoen! Ik vond er twee.

De Moestuinplanner, bij Centrale Uitgeverij Deltas, 19,95.
EAN 9789044756371

Van maand tot maand kun je to-do lijsten invullen van wat er moet gebeuren. Er is ruimte om de variëteiten van planten en zaden te noteren, en het eindresultaat. De verschillende teeltvakken, die wisselen, zijn in zo'n agenda ook overzichtelijk.

De Moestuinplanner, via Gold Arts Books, gezien bij Bol.com, 17,95.
EAN 9789464650792

Dit is een ongedateerde dag-planner voor het hele seizoen. Je kunt op maandbasis alle gegevens noteren die je nodig hebt, er is ruimte voor plattegronden, zaaibedden-indeling, adressen van kwekers, sites.

Yvonne Clason

Gezien

De Honingzwam

In de bodemvruchtbaarheid spelen schimmels een belangrijk rol. Ze zorgen onder ander voor de vertering van plantenresten, zodat de voedingsstoffen weer beschikbaar komen voor nieuwe plantengroei. Ook werken ze soms samen met bomen en zorgen ze voor de opname van water en voedingsstoffen uit de bodem naar de boom toe. Zonder schimmels zouden bossen afsterven en zou het moestuinieren niet lukken.

Nu zijn niet alle soorten schimmels per se gunstig - in onze ogen dan. Een voorbeeld daarvan is de Honingzwam. Bijgaande foto toont een aantal exemplaren, rond half oktober gefotografeerd in de natuurslootkant op een dode wilg (oostkant B-complex). Langslopende/fietsende tuinders zullen ze hebben zien staan. Je kunt Honingzwammen herkennen aan de honinggele kleur van de hoed, in het midden wat donkerder en lichter wordend naar de rand. Als de jong zijn zitten er kleine bruine schubjes op; die regenen eraf. Als je de foto goed bekijkt zie je onder de hoed een witte ring zitten; dat is een belangrijk kenmerk! Verder zie je als ze wat ouder worden een witte aanslag op de onderliggende hoeden. Dat zijn sporen die van de plaatjes (lamellen) vallen. Met die sporen planten ze zich voort. Met de wind kunnen de sporen grote afstanden afleggen. Honingzwammen groeien vaak onderaan de stam van dode bomen. De paddenstoelen zijn de vruchten van een netwerk van schimmeldraden die rond en in de boom groeien. Ze werken aanvankelijk samen met de boom, maar ze verzwakken hem ook. Als de boom wat zwakker wordt, groeien de schimmeldraden het hout in en tasten het hout en de bast aan. Uiteindelijk gaat de boom eraan te gronde. En dat is ook bij de wilg in de slootkant gebeurd. De Honingzwam is rauw giftig. Als je hem zo'n 10 minuten in water kookt (kookwater weggooiën!) worden de gifstoffen afgebroken en kun je hem na braden eten.

Dick Melman

Tuinspiegel november 2025

Statuten & Reglementen, wat is er veranderd?

Op een regenachtige zaterdagmiddag in september was het dan eindelijk zover. Klankbordgroepen hadden hun tanden hierop stukgebeten. Bestuursleden raakten desperaat, notarissen wanhopig. Algemene Ledenvergaderingen werden saaier dan saai. Maar eindelijk, na drie lange jaren was het moment daar. Tijdens een nat Oogstfeest werden, tijdens een ingelaste bijzondere Algemene Ledenvergadering, door de leden de nieuwe Statuten en het Huishoudelijk Reglement goedgekeurd! Yesss, na drie jaar voorbereiding hebben we nu nieuwe eigentijdse tuinregels. Nou ja, bijna dan. De notaris moet de door de leden goedgekeurde versie nog voor akkoord ondertekenen. En een exemplaar moet nog naar de Kamer van Koophandel. Maar dat is allemaal peanuts. Alles wordt nog gedrukt tot een handzaam boekje, voor alle leden beschikbaar. De nieuwe regels zijn overzichtelijker, leesbaarder en actueel, inspeliend op de huidige ideeën over moestuinieren.

Maar waar hebben we nu precies met z'n allen 'ja' tegen gezegd? In een aantal artikeltjes zal in de komende 'Tuinspiegels' en Nieuwsbrieven de belangrijkste aspecten nog eens worden toegelicht.

Deel 1: het tuinpartnerschap

Als eerste nemen we het tuinpartnerschap onder de loep. Dit staat omschreven in artikel 1.3 van het nieuwe Huishoudelijk Reglement. Ieder lid met een tuin kan een tuinpartner kiezen en laten registreren. Een voordeel hiervan is, dat je daarmee vastlegt wie jouw tuin kan overnemen als je zou stoppen. Of als je onverhoopt zou overlijden. Dat kan zowel voordelig zijn voor jou als voor de vereniging. Voor jou, omdat jij daarmee regelt wie na jou verder mag tuinieren. Voor de vereniging omdat daarmee er meer zekerheid is over de kwaliteit van het onderhoud van de betreffende tuin. Een tuinpartner, met wie je tuiniert, dat mag eigenlijk iedereen zijn: je partner, een goede kennis, je zoon of dochter, de melkboer en ga zo maar door. Een tuinpartner heeft vrijwel dezelfde rechten en plichten als een tuinlid. Een tuinpartner die de tuin overneemt en dus lid wordt, is gedurende het eerste jaar kandidaat-lid. Hij of zij heeft geen stemrecht. Een tuinpartner kan toetreden tot commissies en tot het bestuur, mits er per tuin niet meer dan één persoon per tuin bestuurslid is. Een tuinpartner ontvangt ook de digitale nieuwsbrieven van onze vereniging en is ook via Buylentwist lid van de AVVN. Zij vallen onder de regels van de ongevallenverzekering (zie details via www.avvn.nl/samen-tuinieren/verzekeringen), zij ontvangen -als zij willen- de digitale nieuwsbrieven en het blad van de AVVN.

Een tuinpartner kan na twee jaar tuinpartner geweest te zijn, de tuin van het betreffende lid -als hij of zij stopt- overnemen. Voor 2025 geldt voor dit punt nog een overgangsregel. Leden kunnen dit jaar nog een tuinpartner laten registreren. Als deze persoon al vóór 2024 meehielp op de tuin, dan kan overname zonder de twee-jaarregel. Bij registratie wordt dus vermeld sinds wanneer de tuinpartner in beeld was of is.

De kosten voor dit lidmaatschap is in 2025 nog kosteloos. Al eerder was de mogelijkheid beschikbaar om alvast een tuinpartner te laten registreren, in afwachting van de definitieve goedkeuring van de tuinregels. Zo zijn er nu al ruim twintig tuinpartners 'in potlood' geregistreerd. Met ingang van 2026 worden zij automatisch 'in inkt' geregistreerd.

De kosten van het tuinpartnerschap is gelijk aan de contributie die een lid-zonder-tuin betaalt. Dat is nu € 35,00 per jaar. De bestaande optie 'lid-zonder-tuin' blijft voorlopig bestaan. Maar er kunnen geen nieuwe personen meer toetreden omdat deze optie eigenlijk overbodig wordt. Op dit moment zijn er vier leden-zonder-tuin. Zij kunnen hun lidmaatschap omzetten naar tuinpartner, als zij dit op prijs stellen.

Als hier alsnog vragen over zijn, of als je iemand wilt laten inschrijven als tuinpartner, stuur dan een mail naar secretaris@buylentwist.nl.

Secretaris Wim van Midwoud

Tuinoverdracht B20

De huidige tuinier van B20, Kees Markusse, heeft in april aan het bestuur gevraagd of wij hem zouden willen helpen met het vinden van assistentie voor het onderhoud van de tuin. Vanwege prive-omstandigheden zou hij gedurende een aantal maanden niet in staat zijn het onderhoud te doen. Zijn intentie was wel om na enige tijd weer verder te tuinieren op B20. Het bestuur besloot om personen uit de externe wachtlijst hierover aan te schrijven. De vraag die hen werd gesteld, is het onderhoud van de tuin over te nemen, waarbij het bespreekbaar is de tuin eventueel over te nemen als dit aan de orde zou zijn. Hierop zijn een aantal reacties binnengekomen. Uiteindelijk heeft Kees gekozen voor Cindy Sparenburg, een ervaren tuinier die vol enthousiasme sinds mei aan de slag is gegaan. Veel tuinders kennen haar inmiddels en ervaren haar als een prettige mede-tuinier.

Begin augustus heeft Kees laten weten dat hij, met pijn in het hart, heeft besloten niet langer te willen tuinieren op Buytentwist en heeft hij zijn lidmaatschap opgezegd. Volgens de Statuten / het Reglement heeft Cindy geen recht deze tuin te mogen blijven beheren. Wij vinden het een hard gelag haar nu weg te sturen en via de wachtlijst weer af te laten wachten tot er zich weer een nieuwe mogelijkheid aandient.

Wij zouden daarom graag zien dat Cindy nu op Buytentwist kan blijven en stellen daarom voor haar toe te laten als kandidaat-lid voor tuin B20.

Echter het bestuur mag hierover niet alleen beslissen. Dit is ook aan de leden. Mocht iemand vragen of opmerkingen hebben, dan vernemen wij dit graag via de mail: secretaris@buytentwist.nl. Mochten er binnen een maand geen gegronde bezwaren binnenkomen, dan zullen wij Cindy inschrijven als kandidaat-lid op Buytentwist. Wij als bestuur hebben hier weer van geleerd en streven ernaar zo'n situatie niet nogmaals te laten ontstaan.

NatuurlijkDoen!

Opzet voor bladzijden Natuurlijk Doen! In de komende Tuinspiegels

Korte inleiding:

Hieronder tref je nieuws van de Commissie Natuurlijk Doen. Om meer zichtbaar te zijn voor onze leden gaan wij elke Tuinspiegel deze bladzijden vullen met vaste rubrieken op het gebied van Natuurlijk (Moes)tuinieren.

Wat kan je verwachten? In elk geval een

- agenda met aankondiging van workshops op Buytentwist en wellicht ook daarbuiten
- waarnemingen op Buytentwist
- tuintips
- artikelen op het gebied van Natuurlijk Tuinieren
- bereikbaarheid van natuurlijk Doen!

De eerste aflevering voor de komende Tuinspiegel met de volgende rubrieken

1. Agenda. Wij bereiden workshops voor tbv nieuwe of net beginnende medetuinders, een snoeicursus beide in februari/maart een open tuinen dag in mei/juni. Data kun je verwachten in de nieuwsbrief van december en in de volgende tuinspiegel van februari
2. Waarnemingen: artikelen van Dick en Wim
3. Tuintips
4. Bereikbaarheid: natuurlijkdoen@buytentwist.nl

NatuurlijkDoen!

(On)kruiden die je vroeger niet zag

Tuinieren is voor een belangrijk deel gewenste gewassen vertroetelen en niet-gewenste kruiden, onkruiden, zoveel mogelijk verwijderen. Je zou het misschien niet denken, maar met het tuinieren bevorder je juist veel onkruiden. Immers met het voorbereiden van je grond voor zaaien en beplanten maak je de grond kaal en zorg je voor bemesting en water. Voor een aantal soorten is dat een ideaal vestigingsmilieu! Dat geldt vooral voor soorten die snel en gemakkelijk kiemen en die in staat zijn in korte tijd te bloeien en zaad te zetten. Je kent ze vast wel: soorten als Vogelmuur, Kleine brandnetel, Herderstasje en Paarse dovenetel zijn hier specialist in. Een soort als Vogelmuur is in staat om binnen twee weken na kieming al zaad te zetten! Paardestaart-soorten als Heermoes en Lidrus kunnen er ook wat van! Zij doen het niet zozeer vanuit sporen (ze maken geen zaden), maar koloniseren kale grond vooral vanuit wortels. Al die onkruiden beginnen in het voorseizoen (met name maart, april) en zetten in mei vaak al zaad. Daarom geldt voor het schoonhouden van je tuin van oudsher de vuistregel: hou je tuin heel mei onkruidvrij, dan ben je het hele seizoen wat dat betreft blij. De gedachte was dat als je in mei de tuin voortdurend onkruidvrij hield, dat bloei en zaadvorming dan niet of nauwelijks optreedt. Als je dan in juni of juli op vakantie ging, hoefde je niet bang te zijn voor al te veel nieuwgroei van onkruiden. De laatste jaren heb je wellicht gemerkt dat ook in de zomermaanden veel onkruiden de kop opsteken. Vaak zijn dat andere soorten dan de hierboven genoemde. Dat zijn laatkiemde soorten als Wilde postelein, Kleine majer, Vingergras, Knopkruid en Korrelganzevoet, om er enkele te noemen. Dit zijn allemaal soorten die pas laat in het seizoen kiemen. Met ons wieden in mei maken we als het ware ruimte voor deze laatkiemde soorten! Van al deze soorten valt op dat de bovendien zeer snel kunnen groeien.

Hoe komt het dat we pas de laatste jaren van deze 'moderne onkruiden' last hebben? En hoe komt het dat deze soorten zo snel groeien en bovendien vaak zeer vast in de grond zitten? Dat hangt voor een deel samen met..... de klimaatopwarming. Dat is een beetje een gecompliceerd verhaal. Het gaat over het verschil tussen C3 en C4-soorten. De C3-soorten zijn de gewone soorten en de C4-soorten zijn de snelle groeiers, de 'moderne onkruiden'. Het komt erop neer dat deze C4-soorten het zonlicht beter kunnen benutten dan de 'gewone onkruiden'. Ze maken makkelijk suikers aan en kunnen daardoor sneller groeien. Een andere eigenschap is dat ze pas kiemen wanneer de temperatuur niet onder de 12 graden zakt en ze kiemen het best bij 25 graden. En dat is niet in het voorjaar en vooromer, maar vooral in de zomer. Met het warmere klimaat wordt eerder en vaker een voldoende hoge bodemtemperatuur bereikt en daarmee zien ze kans om in grote aantallen te kiemen.

En door hun snelle aanmaak van suikers zijn ze in staat om zeer snel te groeien en de gezaaide gewassen te overgroeien. En dat juist in de vakantieperiode! Wat kun je met deze info? Het is in ieder geval misschien aardig om er weet van te hebben, zodat je een beetje begrijpt waarom er veranderingen in de onkruidbegroeiing optreden. Je kunt die kennis ook gebruiken om na te gaan hoe je die onkruiden te slim af kunt zijn. Op tijd wieden en schoffelen bijvoorbeeld en dat regelmatig herhalen. Of gebruik maken van grondbedekkers om kieming van onkruiden te voorkomen. Of gebruik maken van mulching die het op de bodem donker houdt en daarmee onkruidkieming verhindert..

Dick Melman

Foto's : Dick Melman

Enkele soorten (veel info ontleend aan de Nederlandse Oecologische flora):

Glad vingergras

De plant groeit opvallend aangedrukt aan de grond. De bloeiwijze is weliswaar onopvallend maar zeer karakteristiek en doet wel denken aan vingers aan een hand, vandaar de naam. De wortels zitten behoorlijk vast in de bodem. Zaaït zich zeer makkelijk uit. De soort is in Nederland bekend sinds er landbouw is (sinds 5000 v Chr), vooral op zandige bodems. Heeft zich afgelopen decennia snel uitgebreid en is in vrijwel heel Nederland te vinden. Doet heel goed tussen stoeptegels.

▲ Glad vingergras

▲ Glad vingergras detail

Kleine majer

Een niet heel opvallende soort, daardoor kan die in flinke aantallen voorkomen voordat je hem door hebt. Soms groeit die heel plat op de grond, maar kan ook opstijgen zoals op de foto te zien is. De plant is vaak rood aangelopen, de bladen zijn ovaal on omtrek, de top is vaak ingeschulpt. Sinds de prehistorie metgezel van de mens. Is ook als groente gebruikt, en als zodanig verdrongen door soorten als spinazie. In die zin is het een sinds lang vergeten groente en nu bejegend als onkruid. Is door zijn vaak liggende stengels goed bestand tegen betreding. Neemt in tuinderien, moestuinen en tussen straatstenen.

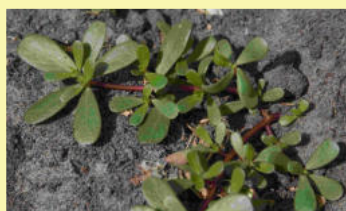

▲ Kleine majer

▲ Kleine majer detail

Wilde postelein

▲ Wilde postelein

De soort groeit plat op de grond en kan net als Kleiner majer stevig wortelen. Is goed te herkennen aan de spatelvormige bladeren. Lijkt op de door ons wel gekweekte Zomerpostelein, die opgaande stengels heeft.

Door zijn liggende groeivorm is die goed tegen betreding bestand. Bij het wieden afgebroken takjes kunnen weer wortelen, dus zorgvuldig naar de composthoop afvoeren. Hij is waarschijnlijk met de Romeinen in ons land gekomen, maar wordt toch ook als inheemse soort beschouwd. Het is een warmteminnende soort en profiteert van de opwarming van het klimaat.

▲ Wilde postelein detail

Harig knopkruid

Een vriendelijk ogend kruid, met kleine, samengestelde bloempjes, witte lintbloemen en gele buisbloemen.

▲ Harig knopkruid

Op de stengel en bladeren afstaande haren te zien.

Afkomstig uit Midden- en Zuid-Amerika.

In Nederland voor het eerst verzameld in 1920 in Heemstede. Breidt zich voortdurend uit, met name in hakvruchtakkers en (moes)tuinen, gronden waar de bodem regelmatig wordt omgewerkt.

▲ Harig knopkruid detail

Korrelganzevoet

▲ Korrelganzevoet

Een ook niet zo opvallende soort, maar zie je hem eenmaal dan kunnen de aantallen groot zijn! Heeft vaak een liggende, half opgaande groeivorm. Het meest opvallend zijn de talrijke, over de hele stengel groeiende, heel kleine bloemetjes die al heel snel in zaad kunnen staan (zwarte bolletjes op de detailfoto).

Het is een soort van de opengewerkte, vochtige grond, en daarom veel voorkomend in moestuinen en ook akkers en geroerde bermen.

▲ Korrelganzevoet detail

Het is een inheemse soort die in vrijwel in heel Europa en Azië voorkomt, behalve in de noordelijke (koudere) delen.

De libellen van Buytentwist

Wat een feest was het deze zomer! En wie had dat feest dit jaar al verwacht? Afgelopen najaar werd een gat gegraven en al begin mei kropen de eerste libellenlarven het water uit om in amper een uur een mooie libel te worden. Wie heeft ze vorig jaar eitjes zien leggen? Wie niet goed keek of pas na tien op de tuin kwam of bleef hangen op stuk B of C, die zag niets bijzonders. Wie heel vroeg kwam, zag ze rond zonsopgang het water uit komen, zich vol lucht pompen, uit hun eigen huid kruipen, 3x zo groot worden, zich laten drogen om na een uur of twee weg te vliegen.

Sommigen kropen tot ver van het water, de berkenboom in of zelfs tegen het clubhuis omhoog (zie foto).

Deze larve van de heidelibel kroop helemaal tegen het clubhuis op om daar libel te worden!

Bruinrode heidelibel
20 minuten na
openbarsten
larvehuidje
's morgens vroeg.

Dezelfde
libel
1 uur later

Anderen pakten de eerste de beste plant die boven het water uitstak. En ja, je moet 't weten en ook dan moet je goed kijken, want ze zitten meestal goed verborgen in 't groen. Je ziet ze pas als je ze ziet!

De eerste libel die dit jaar gezien werd (door vijvermeester Wim himself natuurlijk!) was een vuurjuffer, zo'n kleintje, mooi rood. Dat was half april. Maar die kon zich nog niet in onze vijver hebben voortgeplant, want die vliegt maar tot in juni en de vijver was pas maanden klaar.

Begin mei kropen de **Bruinrode heidelibellen** uit, zacht en bleek vlak na de 'geboorte', maar ruim een uur later al helemaal op kleur (zie foto).

Je ziet ze pas
als je ze ziet!

Verrassend was dat in mei ook hele grote larvehuidjes in het groen hingen (zie foto).

Die moesten wel van de **Grote Keizer libel** zijn, dacht ik. Een joekel van 10 cm. Maar dit nu schrijvende bedenk ik: die vliegt boven grote wateren en niet bij die kleine zoals onze vijver. Oeps ????? Ahhhh, natuurlijk ! In de nazomer vliegt de **Blauwe Glazenmaker**, ook zo'n grote. En die vliegt o.a. in de schemering en is snel weer weg. Daarom is die vorig jaar en ook nu nog niet gezien. Die houdt van heel schoon water in kleine plasjes. Oen! Had ik eerder kunnen bedenken! Ik had het overigens ook kunnen uitzoeken door het aantal tandjes langs het achterlijf van het huidje te tellen. Vond ik teveel werk.

Ik dacht altijd dat die grote libellen er twee jaar over deden om libel te worden. Toch weer wat geleerd ! Die kunnen dus heel snel groot worden. Maar ja, waar leven ze van in zo'n maagdelijk jonge vijver? We vonden het al zo vreemd. Eind maart lagen er drie mooie klonten kikkerdril. Maar waar bleven die kikkervisjes? Niemand had een idee. Uiteindelijk heeft Bert Bas (met toestemming !!) een aantal kikkervisjes uit het slootje gevestigd en uitgezet. Begin juni waren daarvan een aantal van kikkertjes geworden.

Maar de rest U raadt het al. De larven van de **blauwe glazenmaker**.....!

Eind mei vloog er een **Vroege Glazenmaker** rond, groot, bruin met groene ogen. Wie weet heeft die eitjes afgezet.

Paringswiel van de Kleine Roodoogjuffer op bloem van grote waterpest begin juli

Larvehuidje van Grote Keizer-libel uhhhhhh de Blauwe Glazenmaker hangt aan de stenen rand van de vijver. Let op de kleine vleugels en de witte adembuizen.

Eind juni bleek dat de **Kleine Roodoogjuffer** ook onze vijver had gevonden. De dichtst bij zijnde populatie zit op 400 m. in de vijver aan het Mauriciaplein. Daar zit ook veel hoornblad in en dat hebben ze nodig om op te landen en.....te paren en eitjes af te zetten. Zij haalt bij hem daarvoor de zaadcellen uit zijn 2e achterlijfsegment (zie foto). Een heel mooi juffertje (hij nog mooier!). Daar gaan volgend jaar juni larven van uit de vijver kruipen. Opletten dan dus !

▲ Bruinrode heidelibel

Ton Höcker
Foto's : Ton Höcker

De Lambert Dijkhuizen-trofee

Roem van Buytentwist bij Elly Schalkwijk!

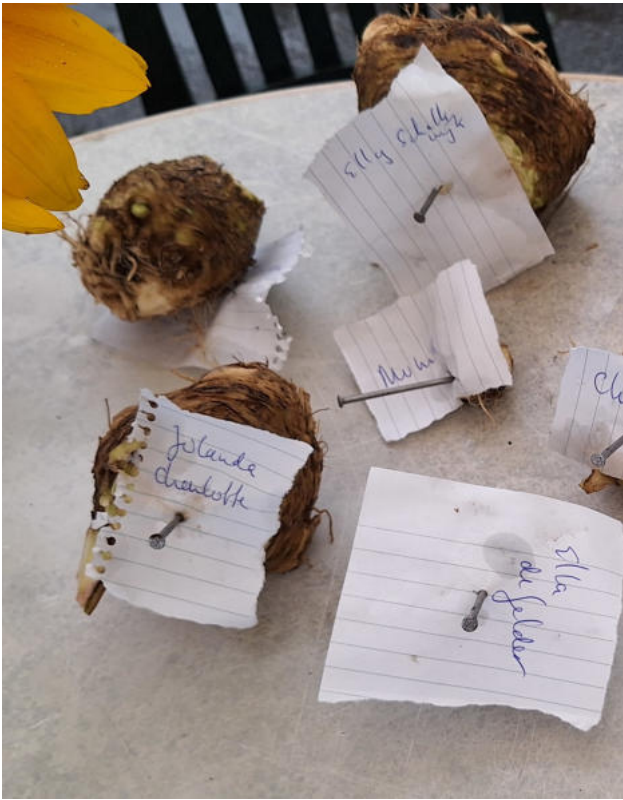
Eén van de jaarlijkse verenigingshoogtepunten is de uitreiking van de Lambert Dijkhuizen-trofee. Dat is de prijs voor de winnaar van onze jaarlijkse tuinwedstrijd, georganiseerd door de commissie Natuurlijk Doen!. Dit jaar ging het om het telen van de zwaarste knolselderij. Tijdens de lenteborrel hadden de deelnemers zich daarvoor hadden aangemeld. Ieder ontving 100 zaden van knolselderij van het ras: Roem van Zwijndrecht. Tijdens het oogsfeest van 20 september konden de deelnemers hun resultaat inleveren. Het was niet iedereen meegevallen. Het zijn trage, lastige kiemers en het groeitempo daarna was bescheiden. De droogte tijdens het groeiseizoen maakte aandacht voor het tijdig water geven noodzakelijk. Dus het was echt wel een opgave voor toegewijde tuinders. Nu is de ‘roem van Zwijndrecht’ sowieso een bescheiden groeier en kan volgens opgave tot knollen van zo’n 10 cm uitgroeien. Andere rassen halen 15 tot soms wel 18 cm.

Toen de deelnemers hun resultaten bijeen legden en konden vergelijken, bleek dat ze het toch niet zo slecht hadden gedaan en steeg de tevredenheid over het eigen resultaat of was er tenminste een gemeenschappelijk gevoel van onmacht.

Het wegen van de geschoonde knollen gaf uiteindelijk de winnaar aan. De gewichten liepen uiteen van 10 tot 418 gram.

De top 8 was als volgt :

1	Elly Schalkwijk	418 gr
2	Yolande Nijman en Charlotte	233 gr
3	Dick Melman	164 gr
4	Christine Vlamings	94 gr
5	Ella de Gelder	50 gr
6	Monique van der Lee	10 gr
6	Mireille van Mourik	10 gr
7	Joe Weill	8 gr

De Lambert Dijkhuizen-trofee werd daarom aan Elly uitgereikt en heeft daarmee eeuwige roem! Ze ontving een kunstwerk geïnspireerd op deze vergeten groente, gemaakt door Alicia Hofstra.

Om een beeld te krijgen van wat zo’n zaadje om een knol van 418 gram te worden: Een zaadje weegt 0,0005 – 0,001 gr. De complete plant met een knol van 418 gram weegt ongeveer 900 gram. Dat betekent dat dat zaadje in 5 maanden tijd zijn gewicht zo’n 850.000 maal heeft vergroot!

Dat is toch wel heel wonderlijk!

Wat het onderwerp van volgend jaar wordt, daar zoeken we nog naar. Heb je daarvoor ideeën, mail ze naar: natuurlijkdoen@buytentwist.nl.

Commissie Natuurlijk Doen!

Kunst op de tuin

Dit jaar is er aan de winnaar van de wedstrijd (de grootste knolselderij) een bijzondere award uitgereikt. De maker van deze award is Alicia Hofstra, net afgestudeerd aan de HKU, én niet van Truus Hofstra.

Alicia wordt vaak geïnspireerd door de wedstrijden van onze tuinvereniging. Zo maakte zij al eerder een tekening over de grootste ui en maakte zij een prachtige award van een heilig boontje. Beiden zijn eerder gepubliceerd in de Tuinspiegel.

Daarom vroegen wij deze zomer of zij weer een award wilde maken voor de wedstrijd. En jawel dat heeft ze gedaan!

▲ Award

▲ Alicia Hofstra

Alicia Hofstra, 22 jaar, is een textiel kunstenaar, afgestudeerd aan de HKU Fine Art afgelopen jaar. Alicia woont en werkt in Wassenaar. In 2020 ontving zij de Wassenaarse cultuurprijs. Haar werk kenmerkt zich door een sterke focus op handwerk, techniek en detail. Alicia werkt graag met textiel en kan op verzoek van alles creëren dat blijkt wel. Regelmatig zien we haar met een prachtige tas in allerlei (soms dieren) vormen verschijnen.

Elly (winnaar van de wedstrijd dit jaar) is heel blij dat de award bij ons in huis is beland. Natuurlijk hopen we dat zij volgend jaar opnieuw tijd kan maken voor een award. Misschien belandt deze bij jou.

Instagram @alictacreates

Truus Hofstra, Elly Schalkwijk tuin B10

Recept

Salmorejo Andalusia

Salmorejo is een koude tomatensoep uit Zuid-Spanje. Wordt meestal gegeten als hoofdgerecht maar kan ook in een kleinere portie als voorgerecht. Is het lekkerst als je het een dag van te voren maakt.

Voor het opdienen 20-30 minuten van te voren uit de koelkast halen.

Benodigheden voor 4 hoofdgerechten of 6-8 voorgerechten:

Een blender!

- 1 kilo rijpe tomaten
- 1 teentje knoflook
- 100 gram oud wit brood in stukjes, zonder korst
- 1 theelepel zeezout
- zwarte gemalen peper naar smaak
- 1-2 theelepels Sherry azijn
- 180 ml extra vierge olijfolie
- 100 ml water

Garnering:

- 100 gram Serrano ham in dunne reepjes en crispy Iberico ham
- 6-8 hardgekookte eieren in partjes
- 12 pitloze zwarte olijven

Bereiden:

Tomaten doormidden snijden en de zaadjes eruit halen maar niet al het vruchtvlees.

De tomaten met 1 klein teentje geperste knoflook, 1 theelepel zeezout en zwarte peper, 5 minuten pureren in de blender.

Stukjes brood 10-15 minuten laten wellen in de helft van de gepureerde tomaten en daarna toevoegen in de blender en tot een gladde massa pureren.

Toevoegen: 1-2 theelepels Sherry azijn en langzaam de olijfolie erbij doen.

Op het einde wat water.

Het moet een niet al te dikke, romige structuur houden.

Kook de eieren in 10 minuten hard, af laten koelen en pellen. Eierschalen door de compostbak doen!

De zwarte olijven droog deppen en naast de dunne plakken Iberico ham in een schaal in de oven drogen op 130 graden.

De soep garneren met stukjes Serranoham, gedroogde Iberico chips, crumble van zwarte olijf en de hardgekookte eieren.

Buen apetito!

Joe Cupin

Tuinschets van Truus Hofstra

Eind september. We hebben net de sloot bijna klaar als Helen langskomt bij het hek.

“Kijk eens Helen, we zijn klaar met de sloot” roep ik.

Helen reageert : een 10!! Wat kun je toch gelukkig zijn met een 10..

Oproep kopij

De redactie roept alle leden van Buytentwist op om medetuinders deelgenoot te maken van je ervaringen, passies en ergernissen. Met andere woorden: stuur kopij en/of een mooie foto met bijschrift naar de redactie!

Je bent zelf verantwoordelijk voor de inhoud van je tekst. De redactie behoudt zich, zonder opgaaf van redenen, het recht voor een stuk niet te plaatsen. Inhoudelijke wijzigingen vinden plaats in overleg met de auteur.

Aanleveren als **Worddocument** (platte, onbewerkte tekst). Illustraties en foto's dienen als apart bestand meegezonden te worden, liefst met een kort verklarend bijschrift of informatie voor de lezer.

Kleurenfoto's moeten de hoogste resolutie hebben of **minimaal 150 pixels/inch** zijn. **Bestandsformaat jpeg**.

Kopij, die op een andere manier wordt aangeleverd, kunnen we niet plaatsen. Reacties per E-mail: **y.clason@kpnmail.nl**

De deadline voor het insturen van kopij voor de Tuinspiegel van **februari 2026** is

16 januari 2026

Distributie van de Tuinspiegel
Men kan een nieuw nummer meenemen uit de Tuinspiegel-box aan het clubhuis.

Het verschijnen van een nieuwe Tuinspiegel zal worden aangekondigd op de mededelingenborden op de tuin en via een algemene mail

Agenda

Winterklassieker

In de Wieringermeer verkopen ze bij Ecobulbs biologisch gekweekte bollen en een van hun specialiteiten zijn de “sneeuwkllokjes in het groen”. Zij verkopen deze beeldschone bolletjes als pollen, goed verpakt, met plantadvies.

De pollen zijn het best te planten tussen

januari en april.

Natuurlijk hebben ze ook tulpen, narcissen, camassia's en alliums maar die kunnen beter in de herfst- of zachte wintermaanden geplant worden.

■ www.ecobulbs.nl

Om in de sfeer te blijven kun je wandelen door een van de tuinen, vol met sneeuwkllokjes, die vermeld staan op de site van

■ www.nederlandsetuinenstichting.nl

Museum de Zwarte Tulp

Al eerder besproken, deze bijzondere installatie van meer dan 100 schilderijen van Niek Hendrix, gelukkig is de tentoonstelling verlengd! Tot en met 1 maart 2026. Gemaakt ter gelegenheid van het 40-jarig jubileum van Nationaal Museum de Zwarte Tulp, toont de expositie de culturele samenhang rond de tulp: in de teelt, als bloem en als inspiratie voor de kunst.

■ www.museumdezwartetulp.nl

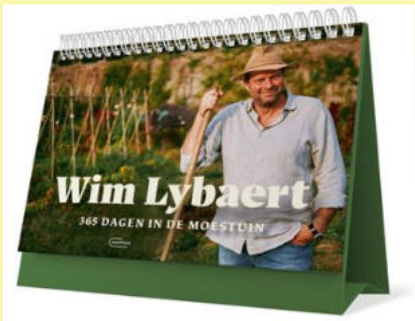
Tuincadeau's, simpel of luxe, altijd welkom

Luxe tuincadeau's zijn o.a. te vinden op de sites van Kopersporen, Sneeboer en de Wiltfang (geen bezoekadres), bij Groei&Bloei kun je al onder de 25 euro een nestkastje, een insectenhotel of een gieter voor in de kas scoren. Andere leuke sites zijn van vivara, tuinen-shop en tuinspul.

- www.vivara.nl
- www.tuinen-shop.nl
- www.tuinspul.nl
- www.groei.nl

De bijzondere omslag-Agenda van Wim Lybaert

Hij is bekend van moestuinprogramma's op de Belgische t.v., zijn mooie boek over een jaar moestuinieren op Kasteel Hex en nu is er zijn omslagagenda er. Enthousiasmerend, energie-gevend, iedere dag een tip, een recept, iets handigs om toe te passen in de moestuin, advies over welke zaden (je hebt volgens Wim maar 20 soorten nodig, al geeft hij toe er ook altijd meer te kiezen). En je kunt de mooie omslagagenda makkelijk neerzetten in je vensterbank of tuinhuis. Telkens opnieuw te gebruiken voor inspiratie.

Uitgeverij Manteau
ISBN 9789022341339. 30 euro

Tekst Wim Lybaert, Sophie Dejaeger,
Fotografie Thomas Sweertvaeger, Wim Lybaert

Kerstmarkt in Haarlem

Door de binnenstad van Haarlem slingert zich weer de Kerstmarkt op 12, 13 en 14 december. Bijna 350 kramen, 12 locaties, muziekovertredens, en het Korenlint zorgen voor een echte Kerstsfeer. Er is een speciale Kerst-app om van de verschillende activiteiten niets te missen. Vrijdag en zaterdag van 10.00 tot 20.00 uur, zondag van 10.00 tot 19.00 uur.

Het Houtplein is slecht te bereiken wegens werkzaamheden!

■ www.visithaarlem.com/kerstmarkt

De Tuinscheurkalender van Romke van de Kaa

Al 28 jaar het dagelijks ritueel van tuin- en natuurliefhebbers: een blaadje afscheuren. De Tuinscheurkalender is een begrip. Samen met Casper Dullaart zijn er ieder jaar weer veel wetenswaardigheden te vinden voor een leefbare tuin voor plant en vooral voor de dieren, zoals libellen, bijen, kikkers, egels, vogels. Daarnaast vind je ook tuingedichten, moestuinrecepten en tuintips.

Uitgeverij Atlas Contact, ISBN 9789045051536, 17,50.

Yvonne Clason